

חוקת מדינת ישראל

הקדמה

ארץ ישראל היא מולדתו ומורשתו של העם היהודי. מדינת ישראל היא הישות הריבונית של העם היהודי בארצו. ממשלת מדינת ישראל קיימת על מנת לשרת את אזרחי המדינה ולהגן עליהם, גם היהודים שבה וגם בני עמים אחרים אשר קיבלו על עצמם לקשור את גורלם לגורל העם היהודי. כל כוחה של ממשלת מדינת ישראל נובע רק מכחם של אזרחי המדינה. לשם כך, ועל מנת לספק לאזרחי המדינה משילות נאותה, הגדרנו את צורת ממשלת ישראל, על כל כוחותיה ועל כל מגבלותיה, כדלקמן:

פרק א' – בעלי משימות בממשלה

1. ממשלת ישראל תהיה מורכבת מנבחרים ומנויים.
2. נבחרי הממשלה יהיו ראש הממשלה, סגן ראש הממשלה, נציגים, וצירים.
3. הגופים הביצועיים הם המשרדים והמוסדות למיניהן ברשות המבצעת, וראשי הגופים הביצועיים הם השרים והמנהלים של מוסדות אלו.
4. מנויי הממשלה יהיו שופטי בית המשפט העליון, וראשי הגופים הביצועיים.
5. לא ייבחר נציג שטרם מלאו לו עשרים וחמש שנה.
6. לא ייבחר ציר שטרם מלאו לו שלושים שנה.
7. לא ייבחר נשיא או סגן נשיא שטרם מלאו לו ארבעים שנה.
8. לא ימונה ראש גוף ביצועי שטרם מלאו לו שלושים שנה.
9. לא ימונה שופט לבית המשפט העליון שטרם מלאו לו ארבעים שנה.
10. בחירות לאומיות תתקיימו כל שנה זוגית ביום השלישי הראשון לחודש כסלו, והנבחרים ישבעו ויחליפו את קודמיהם ביום הראשון הראשון לחודש טבת הבא לאחריו.
11. כל בעל תפקיד בממשלה, קודם התחלתו במשרה, ישבע נאמנות למדינת ישראל כפי שהוגדר בחוקה הזאת ומחויבות לפעול על פי החוקה.
12. בעל תפקיד בממשלה לא יהיה בעל כל תפקיד אחרת בממשלה באותו זמן.
13. בתהליכים משפטיים, בעל תפקיד בממשלה יהיה רשאי להיעזר בייצוג המשפטי לפי בחירתו.

פרק ב' – הרשות המחוקקת

1. כח החקיקה יהיה בידי הכנסת, אשר תורכב מבית הנציגים ובית הצירים.
2. בית הנציגים:
 - א. בבית הנציגים ישבו מאה נציגים, אשר ייבחרו כל שנתיים לתקופה של שנתיים על פי הצבעה כללית של כלל האזרחים. מאה הנציגים אשר יקבלו את מספר הקולות הגבוה יכהנו כנציגים. במקרה שיפול תיקו במספר המאה, כל מועמד שקיבל את מספר הקולות הזה יכהן, גם אם כתוצאה מכך יהיו יותר ממאה נציגים.
 - ב. לכל נציג יהיה קול אחד שווה בבית הנציגים.
 - ג. הנציגים יבחרו מבין עצמם בעלי משימות להם הם זקוקים, וביניהם דובר בית הנציגים.
 - ד. מת או הודח או התפטר נציג כך שמספר הנציגים ירד ממאה, המועמד שקיבל מספר הקולות הגבוה הבא בבחירות האחרונות יחליף אותו, ואם יהיו יותר ממועמד אחד שקיבל את מספר הקולות הזה, כולם יכהנו, גם אם כתוצאה מכך יהיו יותר ממאה נציגים. ואם לא נשארים מועמדים, הכסא יישאר רק עד לבחירות הבאות.
 - ה. לבית הנציגים יהיה הכוח הבלעדי של האשמת בעל תפקיד ברשות המבצעת או ברשות השופטת.
 - ו. בית הנציגים יכול לפעול בנוכחות פיזית או וירטואלית של לפחות חצי ממספר הנציגים. מותר אם זאת לבית הנציגים לדון בנושא גם ללא מניין זה, ואלו יכולים לדרוש את נוכחות האחרים להצבעה ולהעניש את מי שלא יופיע.

- ז. הנציגים ישפטו את עצמם על פי נהלים שיקבעו, ויעניש נציגים שלא יצייתו לנהלים ההם, ורשאים להדיח נציג על פי הצבעת שני שלישי כל הנציגים.
- ח. לא ייבחר איש להיות נציג יותר משש פעמים.

3. בית הצירים:

- א. כל עשר שנים, ועדת שופטים מבית המשפט העליון תחלק את המדינה לארבעים חלקאות שוות במספר האזרחים, ככל שאפשר בלי לחלק שכונות. כל אזרח יודע לאיזו חלקה הוא שייך, ובמקרה של שינוי מען, יודע לאיזו חלקה הוא עבר.
- ב. מצביעי כל חלקה יבחרו מתוך עצמם שני צירים, אשר תקופת כהונתם תהיה שש שנים.
- ג. לאחר בחירת כל שמונים צירים בפעם הראשונה, לאחר שנשבעו, הצירים יחולקו לשלוש כתות של עשרים ושבע, עשרים ושבע, ועשרים ושש. שני הצירים מאותה החלקה לא יהיו באותה הכת. צירי הכת הראשונה יכהנו רק שנתיים וצירי הכת השנייה יכהנו רק ארבע שנים, כך ששליש מכל הצירים ייבחרו כל שנתיים.
- ד. לכל ציר יהיה קול אחד שווה בבית הצירים.
- ה. מת או הודח או התפטר ציר, החלקה ממנה הוא נבחר תערוך הצבעה מיוחדת על מנת לבחור את מחליפו.
- ו. סגן ראש הממשלה יכהן כנשיא בית הצירים, ולא יהיה לו קול כי אם במקרה של תיקו.
- ז. הצירים יבחרו מבין עצמם בעלי משימות להם הם זקוקים, וביניהם נשיא מחליף לעתים שסגן ראש הממשלה לא יהיה נוכח במושב בית הצירים.
- ח. לבית הצירים יהיה הכוח הבלעדי לשפוט בעלי תפקיד ברשות המבצעת או ברשות השופטת אשר הואשמו על ידי בית הנציגים, ואם ראש הממשלה יעבור משפט כזה, השופט הראשי של בית המשפט העליון ינהל את התהליכים.
- ט. בעל תפקיד מואשם אשר יורשע על ידי בית הצירים, בית הצירים מוסמך להסירו ממשרתו ו/או למנוע ממנו הזכות להיבחר לתפקיד כלשהו בממשלה, לזמן מוגבל או לצמיתות.
- י. בית הצירים יכול לפעול בנוכחות פיזית או וירטואלית של לפחות חצי מספר הצירים. מותר אם זאת לבית הצירים לדון בנושא גם ללא מניין זה, ואלו יכולים לדרוש את נכחות האחרים להצבעה ולהעניש את מי שלא יופיע.
- יא. לבית הצירים תהיה סמכות להזמין כל מנוי ראש הממשלה להופיע בפניהם לענות על שאלות גם טרם אשרורו וגם לאחר אשרורו.
- יב. הצירים ישפטו את עצמם על פי נהלים שיקבעו, ויעניש צירים שלא יצייתו לנהלים ההם, ורשאים להדיח ציר על פי הצבעה של שני שלישי כל הצירים.
- יג. לא ייבחר איש להיות ציר יותר מפעמים.

4. אופן החקיקה:

- א. הצעת חוק תדרוש הצבעת אישור על ידי גם בית הנציגים וגם בית הצירים.
- ב. רק בית הנציגים יכול להציע חוק הכולל גביית כספים מהציבור, הן על ידי מיסוי, הן על ידי העלה באספקת הכספים, הן במכסים, הן בכל צורה אחרת. מותר, אם זאת, לבית הצירים להוסיף תיקונים להצעת החוק שהוצע על ידי הבית השני כמו בכל הצעת חוק אחרת.
- ג. נציג או ציר שקיבל בתקופתו כבעל תפקיד בממשלה תשלום או מתת כלשהו מגורם שעלול להרוויח או להפסיד מהצעת החוק, אסור לא להצביע או בעד או נגד החוק, ואם ימצא לאחר מכן שהיה אסור לו להצביע והצביע בכל זאת, הקול שלו בהצבעה יימחק למפרע, גם אם על ידי כך יבוטל או יעבור החוק.
- ד. כל הצעת חוק שזכתה בהצבעת אישור של שני בתי הכנסת תועבר לראש הממשלה לחתימה. אם יחתום, הרי זה חוק.
- ה. לא הסכים ראש הממשלה לחתום, יחזיר את הצעת החוק לבית ממנו הוצעה בראשונה עם נימוקיו מדוע לא חתם. אי ההסכמה והנימוקים יירשמו בפרוטוקול של הבית המציע. אם יחליטו חברי הבית המציע לאשר שוב את הצעת החוק בהצבעה של שני שלישי, הצעת החוק

תועבר לבית השני יחד עם נימוקי סירוב ראש הממשלה לחתום. אם הבית השני גם מאשר את הצעת החוק בהצבעה של שני שלישי, הרי זה חוק.

ו. לא החזיר ולא חתם ראש הממשלה תוך עשרה ימים מקבלתו את הצעת החוק (לא כולל שבתות וחגי ישראל) הרי זה חוק, אלא אם כן היה נמנע מלהחזירה על ידי סגירת מושב בתי הכנסת.

ז. כל הצעת חוק תכלול רק נושא אחד ולכל הפחות שלושת החלקים אלו:

(1) הקדמה, המנמק את הצעת החוק ואת מטרתיה, עם הסבר מדוע לא היתה מועברת בעבר ומדוע יש צורך לה עכשיו. הקדמה זו תיחשב חלק בלתי נפרד מהחוק ובתי המשפט יקחו אותה בחשבון בהחלטותיהם.

(2) תוכן החוק.

(3) הערכה, שתוכן בעזרת נציג האוצר, מהי העלות הצפויה של החוק ומאין יבואו הכספים.

ח. לא תעבור הצעת חוק להצבעה אלא לאחר שהנוסח הסופי שלה פורסם ברבים שלושים יום. פרסום זה ייעשה בכל דרך האפשרית על מנת שכל הציבור יהיה מודע לתוכן הצעת החוק. דרך קישור לכל ציר ונציג תפורסם גם כן על מנת לאפשר גילוי רצון העם לפני ההצבעה.

ט. בכל הצבעה בכנסת, יירשם מי הצביעה בעד ונגד ומי נמנע מלהצביע ומי נעדר בפרוטוקול של הבית בו התקיימה ההצבעה אלא אם כן יחליט הבית שהוא שתוכן הדברים דורש סודיות. פרוטוקולים של בתי הכנסת יהיו חשופים לציבור.

י. לא יוצע חוק למפרע.

יא. לא יוצע חוק המכוונת אל בן אדם מסויים או אל קבוצה מסויימת.

יב. חוק שסותר אחד מפרטי החוקה הזאת יהיה מבוטל מאליו.

5. כוחות:

א. הכנסת תהיה מוסמכת:

- (1) לעודד ולסייע לעליית יהודים.
- (2) לתת ביטוי לאופי היהודי של המדינה.
- (3) לקבוע את כללי התאזרחות.
- (4) לגייס צבא ולתמוך בו.
- (5) לקבוע כללים לממשלה ולצבא.
- (6) להכריז על מצב מלחמה.
- (7) לדכא התקוממויות ולהדוף פלישות.
- (8) להטיל ולגבות מסים, חובות, מטלות, מכסים ובולים.
- (9) לשלם את החובות ולדאוג להגנת ולרווחה הכללית של מדינת ישראל.
- (10) ללוות כסף על האשראי של מדינת ישראל.
- (11) להטביע כסף, ולווסת את הערך שלו.
- (12) להעניש על זיוף ניירות הערך והמטבע הנוכחי של מדינת ישראל.
- (13) להסדיר את המסחר עם מדינות זרות.
- (14) לקבוע את כללי פשיטת הרגל.
- (15) לתקן את תקן המשקלים והמידות.
- (16) לדאוג לחינוך הילדים.
- (17) לדאוג לתשתית הלאומית.

(18) לקדם את התקדמות המדע והאמנויות השימושיות על ידי הבטחת זמנים מוגבלים לסופרים וממציאים את זכות בלעדית לכתבים ותגליות שלהם בהתאמה.

(19) להקים בתי דין נחותים מבית המשפט העליון.

(20) למנוע אפליה בלתי סבירה נגד קבוצות או יחידים.

(21) לחוקק את כל החוקים שיהיו נחוצים וראויים לביצוע הסמכויות האמורות וכל השאר סמכויות הנתונות על פי חוקה זו לממשלת ישראל, או בכל מחלקה או פקיד שלה.

ב. לא ימשכו כספים מהאוצר, אלא בעקבות הקצאות שנעשו על פי חוק, ויפורסם מדי פעם, אך לא פחות מפעם בשנה, דין וחשבון רגיל על התקבולים וההוצאות של כל כספי הציבור.

ג. לא תשלם הכנסת כספים עבור התמודדות בבחירות.

ד. לא יהיה גוף ביצועי ולא ראש גוף ביצועי אלא אם כן נקבע על פי חוק. אחריותו ומגבלותיו של כל שר ומשרד ייקבע גם הם על פי חוק.

ה. לנציגים ולצירים תהיה חסינות ממאסר על פעולות שלדעתם נדרשות לתפקידיהם אלא אם כן מדובר בבגידה או בפשיעה.

ו. ציר או נציג, המכהן בזמן קביעת תפקיד חדשה בממשלה או בזמן העלאת משכורת של צירים או של נציגים, לא ייכנס לתפקיד החדשה ולא יזכה למשכורת הגבוהה עד לאחר תום הקדנציה הנוכחית שלו.

פרק ג' – הרשות המבצעת

1. האחריות לביצוע ולאכיפת החוקים שהועברו על ידי הכנסת תהיה בידי ראש הממשלה ושריו.
2. ראש הממשלה יבחר יחד עם סגנו לתקופה של ארבע שנים, על פי הצבעה כללית של כל האזרחים.
3. ראש הממשלה ימנה שרים, שופטים בבית המשפט העליון, שגרירים, ראש המטה הכללי של כוחות הבטחון, ראשי שירותי הבטחון, ומנהלי מוסדות הממשלה, ויחתום על אמנות עם מדינות אחרות, וכל מינוי וכל אמנה יאושר על פי הצבעת שני שלישי הצירים הנוכחים.
4. לראש הממשלה תהיה סמכות להדיח ראש גוף ביצועי או שגריר או ראש המטה הכללי של כוחות הביטחון או ראש שירות ביטחון, וזאת על ידי הודעה לבית הצירים לפחות עשרה ימים לפני מועד הדחייה (לא כולל שבתות וחגי ישראל).
5. מת או הודח או התפטר סגן ראש הממשלה, ראש הממשלה ימנה סגן ראש הממשלה חדשה, והמינוי יאושר על פי הצבעת שני שלישי הצירים הנוכחים.
6. מת או הודח או התפטר ראש הממשלה, סגן ראש הממשלה יחליף אותו וימנה סגן ראש הממשלה חדש כדלעיל. חלה ראש הממשלה כך שלא יוכל למלא את תפקידיו, סגן ראש הממשלה יפעל כממלא מקום ראש ממשלה עד שיחלים ראש הממשלה ויכולתו לחזור לתפקידיו תאושר על ידי רופא מומחה, או עד שראש הממשלה אחר ייבחר.
7. ראש הממשלה ידווח לכנסת מידי פעם, אך לא פחות מפעם בשנה, על מצב המדינה.
8. לא יבחר איש להיות ראש הממשלה יותר מפעמים.
9. ראש הממשלה רשאי להוציא צווי ביצוע רק בנוגע לעניינים פנימיים של גופים מבצעים וראשיהם. לא יוציא ראש הממשלה צו ביצועי שימנע מגופים מבצעים לאכוף חוקים שהועברו על ידי הכנסת.
10. גופים ביצועיים לא יקבעו נהלים חיצוניים אשר יחייבו או יאסרו על גורמים מחוץ לממשלה דבר כלשהו אלא אם כן פרטי הנהל נקבעים בחוק.
11. סירוב נשיא או ראש גוף ביצועי לבצע ו/או לאכוף חוק כלשהו שחוקק על ידי הכנסת תהיה עילה להאשמה והרשעה והדחה מתפקידו על ידי הכנסת. סירוב עובד מדינה אשר עובד תחת רשות המבצעת לבצע הוראות חוקיות תהיה עילה לפיטורין.

פרק ד' – הרשות השופטת

1. הכוח השיפוטית במדינת ישראל תהיה בידי בית המשפט העליון ובבתי המשפט הנחותים ממנו שייקבעו על פי חוק.

2. בית משפט העליון יהיה בית המשפט האחרון לערעורים, וישפוט כל המקרים המתעוררים על פי החוקה הזאת.
3. בתי משפט ידונו בתביעות רק במקרים בהם התובע טוען שנגרם לו נזק.
4. צבא ההגנה לישראל וכל דת מוכרת יהיו רשאים להקים מערכת בתי משפט משל עצמם. למערכות של דתות מוכרות לא יהיה כוח להטיל עונש פיסיית או כספית או מאסר, אך בתביעה שבה שני הצדדים מסכימים מראש לפעול על פי הכרעת בית המשפט הדתי, תוצאות המשפט יהיו תקפות כדין בורות. מערכות משפט של צבא ההגנה לישראל ושל דתות מוכרות לא יהיו כפופות לבתי משפט הנחותים מבית המשפט העליון.
5. שופטי בית המשפט העליון ובתי משפט מחוזיים ימונו על ידי ראש הממשלה, והמינוי יאושר על פי הצבעת שני שלישי הצירים הנוכחים.
6. שופטי בית המשפט העליון ובתי משפט מחוזיים יכהנו עד לגיל שבעים.
7. שופטי בית המשפט העליון יבחרו מבין עצמם שופט ראשי.
8. בית המשפט העליון ובתי המשפט הנחותים ממנו ישפטו לפי חוקה וחוק, ועל פי תקדים, ולא יקחו בחשבון השקפות עולם של השופטים או נסיבות חברתיות.

פרק ה' – תיקונים לחוקה

1. תיקונים לחוקה יוצעו על פי רוב הנציגים ורוב הצירים, או על פי עשרה אחוזים של אזרחים בעלי זכות בחירה. הצעה לתיקון החוקה תופיע בבחירות הלאומיות הראשונות שיתקיימו לאחר שהוצע התיקון, ויאושר על פי שני שלישי האזרחים שבחרו.
2. תיקון שאושר יהיה חלק בלתי נפרד מהחוקה.

פרק ו' – אשרור החוקה

החוקה הזאת תאושר על ידי הסכמה של רוב כל האזרחים בעלי זכות בחירה הגרים בארץ, או על ידי הצבעת רוב חברי הכנסת.

מגילת זכויות

תיקון א' – שוויון בעיני החוק

לכל אחד ואחד יהיה יחס שווה בעיני החוק.

תיקון ב' – חופש הביטוי

לא תגביל הכנסת את חופש הדיבור או את חופש העיתונות או את חופש ההתאגדות מרצון, ולא תגביל את זכות הציבור להתאסף בדרכי שלום, לדרוש מהממשלה תיקון עוולות שנגרמו לו.

תיקון ג' – החופש מחיפושים בלתי חוקיים

לא תופר זכותם של בני האדם לביטחון בגופם, בבתיהם, בניירותיהם ובחפציהם האישיים, כנגד חיפוש והחזקה בלתי סבירים; וצווים לחיפוש והחזקה יומצאו רק בעקבות עילה סבירה, יתבססו על שבועה או הצהרה, ויתארו את מיקום החיפוש ואת האנשים או החפצים שיייתפסו.

תיקון ד' – זכויות בפני מערכת המשפט

אדם לא יועמד לדין פעמיים בגין אותה עבירה, ולא יחויב בכל הליך פלילי להעיד כנגד עצמו, ולא יגזלו ממנו חיים, חירות, רכוש, או זכות חוזית, בלא הליך משפטי תקין. רכוש פרטי לא יילקח לשימוש הציבור ללא פיצוי צודק.

תיקון ה' – הביטחון קורפוס

לא תופר זכותו של אסיר לערער על אסירותו בפני שופט ולדעת על מה הוא נאסר ולהשתחרר אם לא הוכח חוקיות אסירתו.

תיקון ו' – הזכות למשפט מהיר

בכל תביעה פלילית, הנאשם יזכה למשפט מהיר ופומבי. לנאשם יימסרו האופי והגורם להאשמות כנגדו; תינתן לו הזכות להתעמת עם עדי התביעה; הוא יוכל לכפות על עדים להעיד במשפטו; וינתן סיוע משפטי להגנתו.

תיקון ז' – החופש מעונש מוגזם

ערבות לשחרור ממאסר לא תהיה מוגזמת; קנסות לא יוטלו באופן מופרז; ועונשים אכזריים או בלתי רגילים לא יוטלו.

תיקון ח' – שמורת זכויות שלא פורטו

רישום זכויות מסוימות בחוקה לא תפורש כהכחשה או המעטה של זכויות אחרות, אשר שמורות בידי בני האדם.

תיקונים מוצעים

תיקון – חופש חינוך ילדים

מתוך הכרה בכך שהאחריות הבסיסית לחינוך הילדים מוטלת על ההורים, אין למנוע מההורים להקים בתי ספר פרטיים ולקבוע את תכנית הלימודים שלהם, ובלבד שהלימודים עומדים בסטנדרטים מינימליים שייקבעו בחוק. בתי ספר המקיימים סטנדרטים אלו יהיו זכאים למימון ממשלתי לתלמיד השווה לתקציב החינוך של הילדים חלקי מספר התלמידים.

תיקון – שופטים מקומיים

כל רשות מקומית תהיה רשאית לבחור שופטים מקומיים בבחירות ישירות כל שנתיים, במועד בחירות לנציגים וצירים. שופטים אלו ישפטו משפטים מקומיים בלבד, ולא תהיה להם סמכות במשפטים פלילים או תביעות אזרחיות הקורים מחוץ לרשות המקומית שלהם.

תיקון – שוטרים מקומיים

כל רשות מקומית תהיה רשאית לבחור מפקד שוטרים במקומם, שיהיה רשאי להעסיק או לפטר שוטרים אחרים תחתיו. בחירות ישירות למפקד משטרה מקומי יתקיימו כל ארבע שנים, בשנים שאין בחירות לראש הממשלה. מפקדי השוטרים המקומיים יהיו אחראים לאכוף את החוק במקרים בהם העבירה מתרחשת בתוך גבולות הרשות המקומית בלבד, ולא תהיה להם או לשוטריהם סמכות בעבירות המתרחשות מחוץ למקומם, אפילו במקצת.

למשטרה הלאומית תהיה סמכות רק במקרים בהם עבירה מתרחשת ביותר מרשות מקומית אחת, או מחוצה להם, או במקרים בהם יש חשד לעבירה בידי שוטרים מקומיים.

תיקון – חופש מכפייה דתית

לא יחוקק הכנסת חוק אשר יכפה על בן אדם לפעול או להימנע מלפעול על פי כללים של דת כלשהי, אך מותר לה לקבוע כללי התנהגות בממשלה על פי כללי היהדות.

תיקון – מניעת בירוקרטיה קבועה

פקיד בכיר ברשות המבצעת לא יעבוד מעל עשר שנים באותו תחום.